

Datum: 27 maart 2012

Ons referentie: 120327

Re: Planstudie Knooppunt Hoevelaken, Opiniërende bespreking Nijkerkse inbreng in de Mening van 12 april

Geachte College en Raadsleden,

De Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar heeft kennis genomen van het document "Planstudie Knooppunt Hoevelaken, Opiniërende bespreking Nijkerkse inbreng in de Mening van 12 april a.s" d.d. 21 maart 2012.

Wij zijn het in principe eens met de 3 thema's die het college heeft geformuleerd als ambities. Maar wij hopen wel dat U een aantal kanttekeningen, die wij willen graag onder Uw aandacht brengen, mee zult willen nemen in de discussie op 12 april. Deze punten hebben voornamelijk te maken met het kwantificeren van de maatregelen voor geluidsreductie.

Samenvatting

De SHB&L verzoek het college en gemeente raad:

1. De wens voor geluidsreductie in Hoevelaken en omgeving als een gespecificeerde en gekwantificeerde doelstelling/wens te formuleren, namelijk:
 - o De geluidsoverlast wordt gereduceerd in 2020 tot beneden de huidige niveaus en tot de wettelijke voorkeurswaarde van 50dB (dus naar dezelfde niveaus als in Vathorst en Corlaer) in de kern van Hoevelaken, langs de A1 en langs de A28 tot voorbij het Hoevelakense Bos en ook in Holkerveen.
2. Te zorgen dat er opdracht wordt gegeven (RWS, Provincie en/of Gemeente) voor langdurige metingen van de geluidsbelasting in Hoevelaken en omgeving vóór en na de reconstructie zodat de benodigde maatregelen worden genomen om de gewenste geluidsreductie te halen en ook om aan te tonen dat na de reconstructie het voorspeld geluidsniveau is gehaald.
3. Te waarborgen dat een systeem voor beloning voor de aannemer wordt vastgelegd dat hem dwingt om de hoogste geluidsbelasting met de hoogste prioriteit aan te pakken.
4. De wens om de geluidsoverlast in het Hoevelakense Bos, met meer dan 100,000 bezoeken per jaar, specifieke te formuleren ende geluidsoverlast te reduceren tot de voorkeurswaarde van 50dB. Daarbij ook te zorgen dat als bomen gekapt moeten worden langs de A28 ten noorden van het knooppunt er compensatie plaatsvindt in of aangrenzende aan het bos.
5. Specifiek geld toe te zeggen voor geluidsoverlast reductie in Hoevelaken en omgeving zodat de wens hoger op de prioriteitenlijst komt en meer garantie geeft dat de gezondheid van de inwoners van Hoevelaken wordt beschermd. En actief te lobbyen bij Provincie Gelderland voor een aanzienlijke bijdrage.
6. Steun weer te geven aan het SHB&L ontwerp met ondermeer dive-unders en aan te dwingen bij RWS en de overheid om het toch serieus in overweging te nemen gezien de lagere bijkomende kosten voor milieu maatregelen en voor onderhoud en ook te zorgen dat de SHB&L ontwerp wordt meegenomen in de beoordeling van de Meest Milieu Vriendelijk Alternatief.

Wat betekent “bovenwettelijke maatregelen”?

In het document staat dat het college wil zich maximaal wil inspannen om bovenwettelijke ambities ten aanzien van geluidsreductie in het wenspakket vastgesteld te krijgen. Deze “bovenwettelijke maatregelen” of “bovenwettelijke ambities” moeten voor RWS en de aannemer duidelijk gekwantificeerd worden.

In de Memorie van toelichting van het nieuwe wetsvoorstel SWUNG 1 (document no 32252 nr 3), in het oordeel van de Raad van State (document no 32252 nr 4) en in de antwoorden van staatssecretaris Atsma op vragen van de Tweede kamer (9 juni 2011 TK 91), is het heel duidelijk gesteld dat de doelstelling van de nieuwe wet is om de geluidsbelasting van huizen langs Rijkswegen te reduceren. Dit wordt keer op keer herhaald in deze documenten. Maar als RWS zich strikt tot de letter van de wet beperkt, zoals keer op keer is gezegd dat zij gaan doen, is het pas noodzakelijk om maatregelen te nemen als de geluidsbelasting met 1.5dB omhoog gaat. Let wel, 3dB verhoging betekent een verdubbeling van het lawaai - 1,5dB betekend grofweg ongeveer 50% meer lawaai. Dus “bovenwettelijke maatregelen” kunnen maatregelen betekenen die zorgen dat de geluidsbelasting hetzelfde blijft, dus niet omhoog gaat, maar ook niet omlaag. Een “bovenwettelijke maatregel” hoeft dus niet te betekenen dat de geluidsoverlast wordt gereduceerd.

Er moet gedifferentieerd worden tussen het effect op de gezondheid van een zeer hoge geluidsoverlast (65dB) waar veel geluidsreductie nodig is en een meer acceptabele geluidsoverlast (55dB) waar minder geluidsreductie is nodig.

De doelstelling kwantificeren

Een wens moet een ambitie ofwel een doelstelling zijn die men wilt proberen te bereiken. De wens om de geluidsoverlast te verminderen met de reconstructie van het knooppunt kan beter geformuleerd worden door een gespecificeerde en gekwantificeerde doelstelling die de gemeente wil trachten te bereiken. Dit sluit aan bij de ambitiekaart van geluidsniveaus die nu worden opgesteld in een regionale samenwerkingsproces. Een “bovenwettelijke maatregel” omschrijft hoe een doelstelling of ambitie wordt bereikt of uitgewerkt.

De wens voor “bovenwettelijke maatregelen” is te vaag, het is niet specifiek, het is niet meetbaar en het stelt geen doelstelling vast.

De doelstelling moet zijn, zoals aangegeven in de doelstelling van de wet, dat gestreefd wordt om de wettelijke voorkeurswaarde van 50dB te bereiken. Dat is een eerlijk doel. Dat betekent ook dat meer maatregelen genomen moeten worden waar de geluidsbelasting hoog is. Bijvoorbeeld de noodzaak om 65dB te reduceren moet een hogere prioriteit krijgen dan 55dB te reduceren. Het betekent ook dat getracht wordt om dezelfde geluidsoverlast voor alle inwoners van de gemeente te halen, en dus dat alle inwoners dezelfde bescherming van hun gezondheid krijgen.

De doelstelling moet uiteindelijk zijn om de gezondheid van de inwoners te beschermen. De regering zelf zegt dat geluid boven 50dB schadelijke gevolgen kan hebben voor de gezondheid, dus moet er gestreefd worden om een geluidsbelasting van 50dB te halen. (Boven 50dB krijgen kinderen leerproblemen, oudere mensen hoge bloeddruk en boven 60dB zelfs mogelijk een hartinfarct).

De wens moet Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdverbonden (SMART) geformuleerd worden. Alleen als de wens specifiek wordt geformuleerd kan RWS en/of de aannemer er iets mee doen waardoor de geluidsoverlast in Hoevelaken en omgeving wordt verbeterd.

De wensen invulling moet zijn:

- De geluidsoverlast wordt gereduceerd tot beneden de huidige niveaus en tot de wettelijke voorkeurswaarde van 50dB (dus naar dezelfde niveaus als in Vathorst en Corlaer)
- De geluidsoverlast wordt gereduceerd in de kern van Hoevelaken, langs de A1 en langs de A28 tot voorbij het Hoevelakense Bos en ook in Holkerveen.
- De geluidsoverlast wordt langdurig gemeten vóór en na de reconstructie zodat de benodigde maatregelen worden genomen om de gewenste geluidsreductie te halen en ook om aan te tonen dat na de reconstructie het voorspelde geluidsniveau is bereikt.

- De geluidsreductie tot 50dB wordt in 2020 gehaald ondanks de verwachte toename in het verkeer.

De aannemer moet beloofd worden - hoe dichter de vermindering van de geluidsoverlast de doelstellingen benaderd, hoe meer punten zal hij voor zijn ontwerp krijgen.

Het punten systeem

In de informatie van het college aan de gemeente raad wordt gesproken over een punten systeem waarbij beoordeeld kan worden hoeveel geluidsreductie een aannemer heeft gehaald in zijn ontwerp. Er wordt gedacht aan maximaal prikkelen van de markt door het inzetten van een beloning voor bovenwettelijke maatregelen – een systeem van beloning per gereduceerde dB per blok woningen of wijk. Wijken met veel inwoners krijgen meer punten dan wijken met minder inwoners.

Met zo een systeem zal een verlaging van 55dB tot 50dB voor een wijk met veel inwoners veel meer punten krijgen dan een wat dunner bevolkte wijk waar meer bescherming nodig is en waar een verlaging van 65dB tot 60dB plaatsvindt. Dus een oneerlijk systeem dat werkt tegen de bescherming van de mensen met de hoogste geluidsbelasting als zij toevallig wonen in een gebied met minder bevolking.

De aannemer moet meer dan een “prikkel” krijgen om de geluidsoverlast te verlagen, hij moet gedwongen worden om de hoogste geluidsbelasting met de hoogste prioriteit aan te pakken.

Geluid wordt gemeten in een logaritmisch schaal. Elke 3dB verhoging betekent een verdubbeling van geluid.

Een systeem moet ontwikkeld worden waarbij de aannemer meer punten krijgt voor het verlagen van een hogere geluidsbelasting dan bij de zelfde reductie bij een lagere geluidsbelasting.

Een eerlijk systeem van punten toe te kennen aan maatregelen zal bijvoorbeeld kunnen zijn:

- Reductie van 53 tot 50dB = 1 punt
- Reductie van 56 tot 53dB = 2 punten en reductie van 56dB tot 50dB = 3 punten
- Reductie van 59 tot 56dB = 4 punten en reductie van 59dB tot 50dB = 7 punten
- Reductie van 62 tot 59dB = 8 punten en reductie van 62dB tot 50dB = 15 punten
- Reductie van 65 tot 62dB = 16 punten en reductie van 65dB tot 50dB = 31 punten

Dit is het gevolg van een logaritmisch schaal en geeft ook meer stimulans en aanmoediging aan de aannemer om maatregelen te nemen voor gebieden met de hoogste geluidsbelasting.

Geluidsmetingen

Knooppunt Hoevelaken is een te complexe situatie om het geluid nauwkeurig te berekenen en het wordt nog complexer met 2 of zelfs 3 fly-overs boven de verhoogde A28. Verder is het goed bekend dat het effect van schermen en van de wind vaak worden onderschat in berekeningen. Bovendien hebben wij in Hoevelaken tijdens west en zuid west wind te maken met een “rol” effect langs het scherm dat helemaal niet meegenomen wordt in de berekeningen. In Hoevelaken en langs de A28 hoort men bij westen wind het geluid van 23 rijstroken over het knooppunt, maar de berekening worden gemaakt met alleen de 4 of 5 rijstroken op de A28 of A1.

In het document staat dat RWS werkt aan het uitwerken van de benodigde maatregelen voor geluidshinder en de kosten ervan. Naar verwachting zijn zij in mei van dit jaar beschikbaar. Wij vragen ons af hoe betrouwbaar de gegevens over de benodigde maatregelen zullen zijn want, volgens ons, zijn de verkeerscijfers nog niet beschikbaar en ook in het document staat dat het GPP (de basis voor de benodigde maatregelen) pas eind 2012 wordt vastgesteld.

Ondermeer door de ervaringen met geluidsberekening van Amersfoort ten gevolge van het Vathorst scherm, de Hanze tunnel en de Corlaer aansluiting is de bevolking zeer wantrouwig over de resultaten van berekeningen.

Om vertrouwen te krijgen in de werkelijke huidige geluidsbelasting en ook in de benodigde maatregelen stellen wij dat het college moet eisen dat langdurige metingen worden uitgevoerd om de juiste geluidsbelasting te bepalen. Dit zal vertrouwen geven aan de inwoners dat er wordt uitgegaan van een correcte geluidsbelasting. In de nieuwe wet, worden metingen aanbevolen om de berekening te valideren. Vooral in een complexe situatie, zoals het knooppunt, moet de geluidsbelasting gemeten worden.

Als men niet uitgaat van de juiste geluidsbelasting kan men niet bepalen hoeveel en welke maatregelen nodig zullen zijn. De metingen moeten verricht worden zowel vóór als na de reconstructie. Men moet het vertrouwen hebben dat de maatregelen het beoogde effect hebben en dat de voorspelde geluidsbelasting inderdaad is gehaald.

Het moet daarom een eis zijn van de gemeente dat de geluidsbelasting wordt gemeten vóór en na de reconstructie en als de voorspelde geluidsbelasting niet is gehaald moet de aannemer verplicht zijn om corrigerende maatregelen te nemen.

Ervaringen in Harderwijk bij de aanleg van de N 302 geven aan dat er aanzienlijke afwijkingen zijn ten aanzien van de modellen, en dat de gemaakte aanpassingen het vertrouwen van de bewoners zeer positief heeft beïnvloed.

Geluidsbelast oppervlak van het Hoevelakense Bos mag niet toenemen

Het college stelt dat het een zwaarwegende wens is dat “het geluid belast oppervlak van het Hoevelakense Bos mag niet toenemen”. Wat betekent dit? *Het oppervlak* dat nu al een te hoge geluidsbelasting voor een natuur/recreatie gebied heeft mag niet groter worden? Dit zegt niets over geluidsreductie in het bos. Als bedoeld is dat de geluidsbelasting niet mag toenemen dan moet dat duidelijk als een wens gesteld worden.

Ook hier moet een doelstelling vastgesteld worden voor de te bereiken geluidsbelasting. Zoals de wens nu staat is het vaag en niets zeggend en zal RWS/aannemer niets doen met deze wens.

Aangezien meer dan 100,000 bezoeken per jaar worden gebracht aan het bos (wandelaars, fietsers en spelende kinderen enz.), en gezien het feit dat dit het enige recreatiegebied is in Hoevelaken wat gebruikt wordt door veel mensen uit Hoevelaken, Nijkerk en Amersfoort, moet ook hier een aanzet gegeven worden voor een weging systeem (punten toekennen) voor een gebied wat door veel mensen wordt gebruikt om te ontspannen (in het belang van hun gezondheid) maar waar weinig mensen wonen.

Bovendien dient ook de wens/eis voor compensatie in of aangrenzend aan het Hoevelakense Bos van bomen die gekapt worden langs de noordelijke kant van de A28 te worden opgenomen. Deze wens zal geen geld kosten, en zal zeer gewaardeerd worden door het Geldersch Landschap en zal zorgen dat de waarde van het Hoevelakense Bos wordt vergroot.

Geld toezegging voor geluidsreducerende maatregelen

Tot nu toe is er geen enkele indicatie dat Gemeente Nijkerk geld wil toezeggen voor geluidsreductie in Hoevelaken en omgeving. Alles wat wij daarover lezen stelt het nobele streven om “bovenwettelijke maatregelen” hoog op de prioriteitslijst te krijgen. Het is heel duidelijk gesteld dat als geld wordt toegezegd voor een wens er meer punten zullen worden gegeven aan die wens en dus komt het hoger op de prioriteitslijst.

Dit lijkt op een lotto spel met de gezondheid van de inwoners van Hoevelaken en omgeving.

Het is daarom van zeer groot belang dat de Gemeente ook een aanzienlijke bijdrage levert aan beschermende maatregelen voor geluidsreductie voor het beschermen van de gezondheid van haar inwoners.

De gemeente raad moet zich diep schamen als er een situatie ontstaat waarbij geld wordt toe gezegd om een aansluiting naar de snelweg te behouden maar geen geld wordt toegezegd door de gemeente om de gezondheid van haar inwoners te beschermen. Het zou een schande worden!!!

Bovendien geeft Gemeente Nijkerk daarmee een duidelijk signaal af aan Provincie Gelderland dat zij het erg belangrijk vindt om de gezondheid van de inwoners van Hoevelaken en omgeving te beschermen tegen een te hoge geluidsoverlast en daardoor een goed voorbeeld te geven als zij verwachten dat Provincie Gelderland ook geld voor milieu maatregelen zal toezeggen.

Gemeente Nijkerk is primair verantwoordelijk voor de gezondheid van haar inwoners. Gemeente Nijkerk heeft in 2008 erkend dat er een geluidsoverlast probleem is in Hoevelaken en omgeving en Gemeente Nijkerk moet nu bereid zijn om geld toe te zeggen om het probleem op te lossen.

Doelmatigheid

Het geluidsoverlast probleem moet sowieso opgelost worden. Het is veel doelmatiger om het probleem op te lossen tijdens de reconstructie van het knooppunt door deze wens voor geluidsreductie hoog op de prioriteitslijst te krijgen. En als het niet lukt om binnen het kader van rijksfinanciering te realiseren, dient Nijkerk bereid te zijn extra bovenwettelijke voorzieningen te bekostigen om bovenwettelijke maatregelen te nemen om dat zo goed mogelijk te realiseren.

Als uiteindelijk blijkt dat er in de praktijk er is geen verbetering of zelfs een verslechtering van de huidige geluidsoverlast situatie, blijft het probleem voor de Gemeente bestaan en moet het toch later worden aangepakt met vrijwel zeker hogere kosten.

Laat deze kans U dus niet voorbijgaan!

Het College van B&W en de gemeenteraad hebben nu de kans om te zorgen dat het leefklimaat in Hoevelaken en omgeving wordt verbeterd, dat mensen willen blijven wonen in Hoevelaken en dat mensen geen gezondheidsklachten zullen krijgen vanwege te veel geluidsoverlast. De reconstructie van het Knooppunt biedt bij uitstek de gelegenheid om dit probleem efficiënt aan te pakken.

Andere punten

Het oorspronkelijk ontwerp van de SHB&L met dive-unders en het MMA.

Zoals u weet, heeft de gemeente het origineel ontwerp met dive-unders van de SHB&L gesteund (Referentie 1). Dit ontwerp moet nog door RWS goed uitgewerkt worden zoals aangeven in de aanvullende MER richtlijnen (Referentie 2). Het ontwerp van de Stichting is wel technisch uitvoerbaar, volgens RWS. Maar nu er van marktconsultatie wordt uitgegaan lijkt dit voorstel niet meer in de beschrijving te worden meegenomen.

Wij willen nogmaals benadrukken dat er voor dit ontwerp veel minder kosten zullen zijn voor geluidsreducerende maatregelen zoals geluidsschermen, stille voegovergangen en voor onderhoud dan in het oorspronkelijke RWS basis ontwerp.

Wij willen daarom pleiten dat Gemeente Nijkerk insisteert dat in de opdracht aan de marktpartijen ook de berekening van een onderdoorgang van A1 West naar A28 Noord wordt meegenomen en voor een zuidelijke ligging van de fly-over A1 Oost/A28 Zuid zodat het kan worden meegenomen in de beoordeling van de Meest Milieu Vriendelijk Alternatief dat dient te worden uitgewerkt.

Wensen van Het Rijk - een 3rd fly-over tussen Utrecht en Amsterdam

De Stichting verzoekt u met klem deze wens van Het Rijk te verwerpen. Het is echt niet nodig en de toename in geluidsoverlast in Hoevelaken en omgeving zal zeer aanzienlijk zijn, want deze 3rd fly-over moet over de twee beoogde fly-overs die over de verhoogde A28 zullen gaan, dus maar liefst 4 verdiepingen hoog!

Conclusie

De Stichting verzoekt u om deze bovenstaande gedachten in overweging te nemen tijdens uw discussie in de Mening op 12 april.

Met vriendelijke groet,

Joyce Ramsbotham en Rob Wesselingh

Namens het bestuur Stichting Hoevelaken Bereikbaar & Leefbaar

Referenties

1. Brief van Burgemeester en Wethouders Gemeente Nijkerk dd 27 augustus 2009 kenmerk 38945
(http://www2.hoevelakenbereikbaar.nl/Knooppunt%20Hoevelaken/Reacties_MER_VKA/091012GemNijkerkreactie1efaseMERKnpHlaken.pdf)
2. Aanvullende Richtlijnen voor de 2e Fase MER Knooppunt Hoevelaken dd 18 december 2009
(http://www2.hoevelakenbereikbaar.nl/Knooppunt%20Hoevelaken/RWS%20informatie/091218_MER_2e_fase_Knooppunt_Hoevelaken_aanvullende_richtlijnen.pdf)